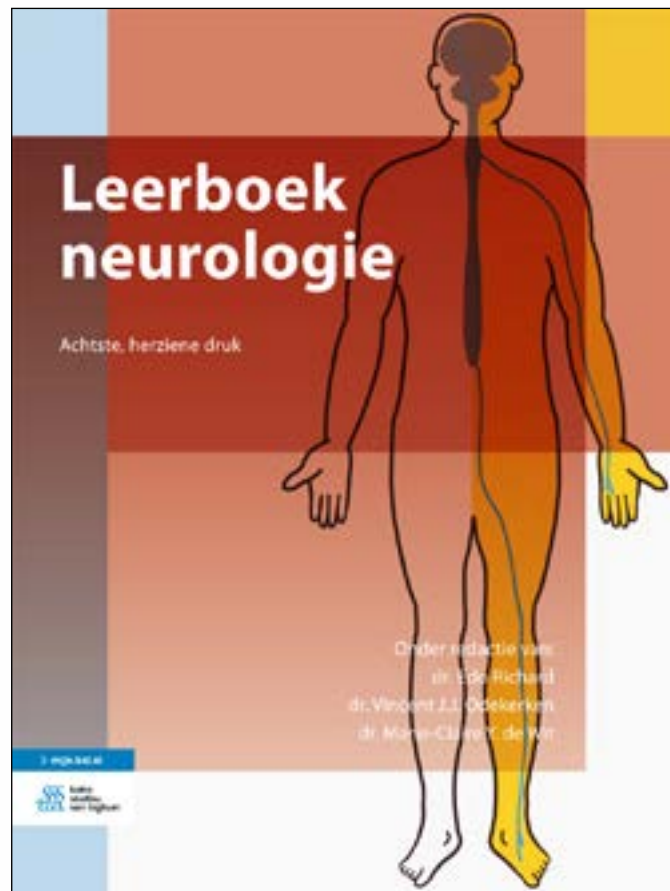

Leerboek neurologie

Hoofdstuk 9 – Problemen met slapen

Vraag 1 **Studente met slapeloosheid (1)**

Een 21-jarige studente economie klaagt over 'slapeloosheid'. Ze valt meestal snel in slaap, maar wordt na een paar uur wakker en kan dan vaak nauwelijks meer in slaap komen. Daardoor ligt ze te 'tobben' over tentamens die ze nog moet halen. Ze staat meestal vroeg op om colleges te volgen; 's middags woont ze bijeenkomsten van werkgroepen bij. Ze voelt zich dan vaak doodmoe en kan zich niet altijd goed concentreren, maar ze valt nooit overdag in slaap, zelfs niet als ze dat weleens probeert. Drie of vier avonden per week werkt ze in een café.

Aan welke aspecten van de anamnese zou je in dit geval vooral veel aandacht besteden?

Vraag 2 **Studente met slapeloosheid (2)**

Een 21-jarige studente economie klaagt over 'slapeloosheid'. Ze valt meestal snel in slaap, maar wordt na een paar uur wakker en kan dan vaak nauwelijks meer in slaap komen. Daardoor ligt ze te 'tobben' over tentamens die ze nog moet halen. Ze staat meestal vroeg op om colleges te volgen; 's middags woont ze bijeenkomsten van werkgroepen bij. Ze voelt zich dan vaak doodmoe en kan zich niet altijd goed concentreren, maar ze valt nooit overdag in slaap, zelfs niet als ze dat weleens probeert. Drie of vier avonden per week werkt ze in een café.

Welk gegeven pleit tegen de diagnose slaapapneusyndroom?

Hoofdstuk 9 – Problemen met slapen

Vraag 3 **Studente met slapeloosheid (3)**

Een 21-jarige studente economie klaagt over 'slapeloosheid'. Ze valt meestal snel in slaap, maar wordt na een paar uur wakker en kan dan vaak nauwelijks meer in slaap komen. Daardoor ligt ze te 'tobben' over tentamens die ze nog moet halen. Ze staat meestal vroeg op om colleges te volgen; 's middags woont ze bijeenkomsten van werkgroepen bij. Ze voelt zich dan vaak doodmoe en kan zich niet altijd goed concentreren, maar ze valt nooit overdag in slaap, zelfs niet als ze dat weleens probeert. Drie of vier avonden per week werkt ze in een café.

Wat is de meest waarschijnlijke diagnose?

Vraag 4 **Niet goed uitgerust (1)**

Een 56-jarige bankmedewerker heeft last van concentratiestoornissen, moeheid en slaperigheid overdag. Overdag heeft hij weinig energie en kan hij zich bij zijn werk met klanten aan de balie moeilijk concentreren. Hij heeft een keer een klacht gekregen over de onnauwkeurige afhandeling van een zaak. Tijdens werk aan zijn bureau is hij een paar keer in slaap gevallen. Slapen is op zichzelf geen probleem – dat wil zeggen dat hij 's avonds snel inslaapt en de hele nacht doorslaapt – maar ondanks dat wordt hij 's ochtends niet goed uitgerust wakker.

Aan welke aandoeningen moet je denken bij overmatige slaperigheid overdag en een ongestoorde nachtslaap?

Hoofdstuk 9 – Problemen met slapen

Vraag 5 Niet goed uitgerust (2)

Een 56-jarige bankmedewerker heeft last van concentratiestoornissen, moeheid en slaperigheid overdag. Overdag heeft hij weinig energie en kan hij zich bij zijn werk met klanten aan de balie moeilijk concentreren. Hij heeft een keer een klacht gekregen over de onnauwkeurige afhandeling van een zaak. Tijdens werk aan zijn bureau is hij een paar keer in slaap gevallen. Slapen is op zichzelf geen probleem – dat wil zeggen dat hij 's avonds snel inslaapt en de hele nacht doorslaapt – maar ondanks dat wordt hij 's ochtends niet goed uitgerust wakker.

Omdat patiënt nooit goed uitgerust wakker wordt, is het maar de vraag of de nachtslaap werkelijk ongestoord is.

Wat is de eenvoudigste manier om hierover meer informatie te verkrijgen?

Vraag 6 Niet goed uitgerust (3)

Een 56-jarige bankmedewerker heeft last van concentratiestoornissen, moeheid en slaperigheid overdag. Overdag heeft hij weinig energie en kan hij zich bij zijn werk met klanten aan de balie moeilijk concentreren. Hij heeft een keer een klacht gekregen over de onnauwkeurige afhandeling van een zaak. Tijdens werk aan zijn bureau is hij een paar keer in slaap gevallen. Slapen is op zichzelf geen probleem – dat wil zeggen dat hij 's avonds snel inslaapt en de hele nacht doorslaapt – maar ondanks dat wordt hij 's ochtends niet goed uitgerust wakker.

Wat is een omslachtiger manier om meer informatie te krijgen over de kwaliteit van de nachtslaap?

Hoofdstuk 9 – Problemen met slapen

Vraag 7 Niet goed uitgerust (4)

Een 56-jarige bankmedewerker heeft last van concentratiestoornissen, moeheid en slaperigheid overdag. Overdag heeft hij weinig energie en kan hij zich bij zijn werk met klanten aan de balie moeilijk concentreren. Hij heeft een keer een klacht gekregen over de onnauwkeurige afhandeling van een zaak. Tijdens werk aan zijn bureau is hij een paar keer in slaap gevallen. Slapen is op zichzelf geen probleem – dat wil zeggen dat hij 's avonds snel inslaapt en de hele nacht doorslaapt – maar ondanks dat wordt hij 's ochtends niet goed uitgerust wakker.

Patiënt weegt 102 kilo bij een lengte van 1,79 meter en rookt een pakje sigaretten per dag.

Wat is met deze aanvullende gegevens de meest waarschijnlijke diagnose?

Vraag 8 Slaperigheid overdag (1)

Een 34-jarige vrouw werkt vier dagen per week als verkoopster in een warenhuis. Naast haar werk heeft ze een gezin met drie kinderen, van wie de oudste autisme heeft. Ze klaagt over slaperigheid overdag sinds een paar jaar. Soms kan ze aan de slaapneiging geen weerstand bieden en valt ze daadwerkelijk in slaap, soms wel een paar keer per dag. Zo'n slaap duurt dan maar kort (enkele minuten); meteen daarna voelt ze zich weer opgeknapt. Andersom wordt ze 's nachts vaak kortdurend wakker.

Patiënte lijkt flink belast en niet zonder zorgen, zodat je de diagnose 'insomnie' zou kunnen overwegen.

Wat is een belangrijk argument tegen deze diagnose?

Hoofdstuk 9 – Problemen met slapen

Vraag 9 Slaperigheid overdag (2)

Een 34-jarige vrouw werkt vier dagen per week als verkoopster in een warenhuis. Naast haar werk heeft ze een gezin met drie kinderen, van wie de oudste autisme heeft. Ze klaagt over slaperigheid overdag sinds een paar jaar. Soms kan ze aan de slaapneiging geen weerstand bieden en valt ze daadwerkelijk in slaap, soms wel een paar keer per dag. Zo'n slaap duurt dan maar kort (enkele minuten); meteen daarna voelt ze zich weer opgeknapt. Andersom wordt ze 's nachts vaak kortdurend wakker.

Een paar dagen geleden heeft ze een ander soort 'aanval' gehad. Tijdens een vrolijke lunchpauze met een paar collega's was ze helemaal slap van haar stoel gegleden, waarna ze pas na ongeveer een minuut weer kon opstaan. Ze was daarbij niet bewusteloos geraakt. Om wat voor soort aanval gaat het hier?

Vraag 10 Slaperigheid overdag (3)

Een 34-jarige vrouw werkt vier dagen per week als verkoopster in een warenhuis. Naast haar werk heeft ze een gezin met drie kinderen, van wie de oudste autisme heeft. Ze klaagt over slaperigheid overdag sinds een paar jaar. Soms kan ze aan de slaapneiging geen weerstand bieden en valt ze daadwerkelijk in slaap, soms wel een paar keer per dag. Zo'n slaap duurt dan maar kort (enkele minuten); meteen daarna voelt ze zich weer opgeknapt. Andersom wordt ze 's nachts vaak kortdurend wakker.

Wat is de meest waarschijnlijke diagnose?

Hoofdstuk 9 – Problemen met slapen

Feedback

Vraag 1 Studente met slapeloosheid (1)

Aan het analyseren van het slaappatroon (hoe laat naar bed, hoe laat op; hoe is dat in het weekeinde/tijdens vakanties; zijn er veranderingen in dit patroon t.o.v. vroeger). En aan eventuele externe factoren die het slaappatroon kunnen beïnvloeden (lawaai, alcohol, drugs, medicijnen, sport). Dan blijkt bijvoorbeeld dat ze voordat ze ging studeren een nachtrust had van ongeveer acht uur, nu vaak maar van zes tot zeven uur, in het weekeinde langer. En dat ze als het werk in het café klaar is drie, vier biertjes drinkt (zie par. 9.2).

Vraag 2 Studente met slapeloosheid (2)

Ze klaagt niet over overmatige slaperigheid overdag en valt ook niet in slaap overdag (zie figuur 9.1).

Vraag 3 Studente met slapeloosheid (3)

De gegevens passen het beste bij insomnie (zie figuur 9.1, par. 9.5.1 en par. 33.2).

Vraag 4 Niet goed uitgerust (1)

Aan een idiopathische hypersomnie of narcolepsie (zie figuur 9.1).

Vraag 5 Niet goed uitgerust (2)

Een heteroanamnese van de bedpartner (als patiënt die heeft). Snurkt patiënt erg, beweegt hij veel in zijn slaap, zijn er gedragsstoornissen waar hij zelf geen weet van heeft? (Zie par. 9.2 en par. 9.5.2.)

Vraag 6 Niet goed uitgerust (3)

Het verrichten van een polysomnografie (zie par. 9.6).

Vraag 7 Niet goed uitgerust (4)

Overgewicht en roken zijn risicofactoren voor een obstructief slaapapneusyndroom (zie par. 9.5.2 en par. 33.3.1).

Vraag 8 Slaperigheid overdag (1)

Het ongewild in slaap vallen overdag (zie par. 9.5.1).

Vraag 9 Slaperigheid overdag (2)

De beschrijving van de aanval past bij kataplexie (zie par. 9.5.2).

Vraag 10 Slaperigheid overdag (3)

De combinatie van de slaapaanvallen overdag, de 'waakaanvallen' 's nachts en de kataplexie kan alleen maar bij narcolepsie passen (zie par. 9.5.2 en par. 33.4.1).